

కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితా

॥అథ ప్రథమ కాణ్డే చతుర్థః ప్రశ్నః॥

హరిః ఓమ్॥ ఆ దదే గ్రావాఽస్యధ్వరకృద్దేవేభ్యో గమ్భీరమిమమధ్వరం కృధ్యుత్తమేన
పవిసేన్త్రాయ సోమగ్ం సుషుతం మధుమంతం పయస్వంతం వృష్టివనిమిన్త్రాయ త్వా
వృత్రఘ్న ఇన్త్రాయ త్వా వృత్రతుర ఇన్త్రాయ త్వాఽభిమాతిఘ్న ఇన్త్రాయ త్వాఽఽదిత్యవత
ఇన్త్రాయ త్వా విశ్వదేవ్యావతే శ్వాత్రాః స్థ వృత్రతురో రాధో గూర్తా అమృతస్య పత్నీస్తా
దేవీర్దేవత్రేమం యజ్ఞం ధతోపహూతాః సోమస్య పిబతోపహూతో యుష్మాకగ్ం [౧] సోమః
పిబతు యత్తే సోమ దివి జ్యోతిర్యత్పుథివ్యాం యదురావన్తరిక్షే తేనాఽస్మై
యజమానాయోరు రాయా కృధ్యధి దాత్రే వోచో ధిషణే వీడూ సతీ వీడయేథామూర్జం
దధాథామూర్జం మే ధత్తం మా వాగ్ం హిగ్ంసిషం మా మా హిగ్ంసిష్టం
ప్రాగపాగుదగధరాక్తాస్త్యా దిశ ఆ ధావన్తవమ్బు ని ష్వర యత్తే సోమాఽదాభ్యం నామ
జాగృవి తస్మై తే సోమ సోమాయ స్వాహా॥[౨]

యుష్మాకగ్ స్వర యత్తే నవచ॥1.4.1॥

వాచస్పతయే పవస్వ వాజిన్ వృషా వృష్ణో అగ్ంశుభ్యాం గభస్తిపూతో దేవో దేవానాం
పవిత్రమసి యేషాం భాగోఽసి తేభ్యస్త్యా స్వాంకృతోఽసి మధుమతీర్న ఇషస్సృధి
విశ్వేభ్యస్త్యేన్ద్రియేభ్యో దివ్యేభ్యః పార్థివేభ్యో మనస్త్యాఽఽఽర్జన్తరిక్షమన్విహి స్వాహా త్వా
సుభవః సూర్యాయ దేవేభ్యస్త్యా మరీచివేభ్య ఏష తే యోనిః ప్రాణాయ త్వా॥[౩]

వాచః సప్తచత్వారిగ్ంశత్॥1.4.2॥

ఉపయామగృహీతోఽస్యన్తర్వచ్ఛ మఘవన్ పాహి సోమమురువ్య రాయః సమిషో
యజస్వాన్తస్తే దధామి ద్యావాపృథివీ అన్తరుర్వన్తరిక్షగ్ం సజోషా దేవైరవరైః
పరైశ్చాన్తర్యామే మఘవన్ మాదయస్వ స్వాంకృతోఽసి మధుమతీర్న ఇషస్సృధి
విశ్వేభ్యస్తేన్ద్రియేభ్యో దివ్యేభ్యః పార్థివేభ్యో మనస్త్వాఽఘ్నార్వన్తరిక్షమన్విహి స్వాహా త్వా
సుభవః సూర్యాయ దేవేభ్యస్తా మరీచివేభ్య ఏష తే యోనిరపానాయ త్వా||[౪]

దేవేభ్యః సప్త చ||1.4.3||

ఆ వాయో భూష శుచిపా ఉప నః సహస్రం తే నియుతో విశ్వవార| ఉపో తే అన్ధో
మద్యమయామి యస్య దేవ దధిషే పూర్వపేయమ్|| ఉపయామగృహీతోఽసి వాయవే
త్వేన్త్రవాయూ ఇమే సుతాః| ఉప ప్రయోభిరాగతమిన్ద్రవో వాముశన్తి హి|
ఉపయామగృహీతోఽసిన్త్రవాయుభ్యాం త్వేష తే యోనిః సజోషాభ్యాం త్వా||[౫]

ఆ వాయో త్రిచత్వారిగ్ంశత్||1.4.4||

అయం వాం మిత్రావరుణా సుతః సోమ ఋతావృధా| మమేదిహ శ్రుతగ్ం హవమ్||
ఉపయామగృహీతోఽసి మిత్రావరుణాభ్యాం త్వేష తే యోనిర్ ఋతాయుభ్యాం త్వా||[౬]

అయం వాం విగ్ంశతిః||1.4.5||

యా వాం కశా మధుమత్యశ్వినా సూనృతావతీ| తయా యజ్ఞం మిమిక్షతమ్||
ఉపయామగృహీతోఽస్యశ్వభ్యాం త్వేష తే యోనిర్మాధ్వభ్యాం త్వా||[౭]

యా వామష్టాదశ||1.4.6||

ప్రాతర్యజౌ వి ముచ్యేథామశ్వినావేహ గచ్ఛతమ్| అస్య సోమస్య పీతయే||

ఉపయామగృహీతోఽస్యశ్వభ్యాం త్వేష తే యోనిరశ్వభ్యాం త్వా||౮|

ప్రాతర్యజుషేకాన్ విగ్ంశతి||1.4.7||

అయం పేనశ్చేదయత్పుశ్నిగర్భా జ్యోతిర్జరాయూ రజసో విమాసే| ఇమమపాగ్ం సంగమే
సూర్యస్య శిశుం న విప్రా మతిభీ రిహన్తి|| ఉపయామగృహీతోఽసి శణ్డాయ త్వేష తే
యోనిర్వీరతాం పాహి||౯|

అయం పేనః పశ్చవిగ్ంశతి||1.4.8||

తం ప్రత్నథా పూర్వథా విశ్వథేమథా జ్యేష్ఠతాతిం బర్హిషదగ్ం సువర్విదం ప్రతీచీనం
వృజనం దోహసే గిరాఽఽశుం జయన్తమను యాసు వర్ధసే|| ఉపయామగృహీతోఽసి
మర్కాయ త్వేష తే యోనిః ప్రజాః పాహి||౧౦|

తగ్ం షడ్విగ్ంశతి||1.4.9||

యే దేవా దివ్యేకాదశ స్థ పృథివ్యామధ్యేకాదశ స్థాఽపుషదో మహినైకాదశ స్థ తే దేవా
యజ్ఞమిమం జుషధ్వముపయామగృహీతోఽస్యాగ్రయణోఽసి స్వాగ్రయణో జిన్వ యజ్ఞం
జిన్వ యజ్ఞపతిమభి సవనా పాహి విష్ణుస్త్వాం పాతు విశం త్వం పాహీన్త్రియేణైష తే
యోనిర్విశ్వేభ్యస్త్వా దేవేభ్యః||౧౧|

యే దేవా స్త్రి చత్వారిగ్ంశత్||1.4.10||

త్రిగ్ంశత్త్రయశ్చ గణినో రుజన్తో దివగ్ం రుద్రాః పృథివీం చ సచన్తే| ఏకాదశాసో
అపుషదః సుతగ్ం సోమం జుషన్తాగ్ం సవనాయ విశ్వే||
ఉపయామగృహీతోఽస్యాగ్రయణోఽసి స్వాగ్రయణో జిన్వ యజ్ఞం జిన్వ యజ్ఞపతిమభి

స॒వనా॑ పా॒హి వి॒ష్ణుస్త్వా॑ం పా॒తు వి॒శం త్వం పా॑హిన్త్రి॒యేణై॒ష తే॒ యోని॒ర్విశ్వే॑భ్యస్తా॒
దే॒వేభ్యః॑||[౧౨]

త్రి॒గ్ంశద్వి॑చ॒త్వారి॒గ్ంశత్||1.4.11||

ఉ॒పయా॑మగృహీ॒తోఽసీ॑న్త్రాయ త్వా బృ॒హద్వ॑తే వ॒యస్వ॑త ఉ॒క్థాయ॑వే॒ యత్త ఇ॑న్త్ర
బృ॒హద్వ॑యస్త॒స్మై త్వా వి॑ష్ణవే త్త్వి॒ష తే॒ యోని॒ర్నాన్త్రాయ॑ త్వో॒క్థాయ॑వే||[౧౩]

ఉ॒పయా॑మగృహీ॒తో ద్వావి॒గ్ంశతిః॑||1.4.12||

మూ॒ర్ధానం॑ ది॒వో అ॒రతిం॑ పృ॒థివ్యా॑ పై॒శ్వాన॒రమృ॑తాయ జా॒తమ॒గ్నిమ్ క॒విగ్ం
స॒మ్రాజ॑మతి॒థిం జనా॑నామాసన్నా పా॒త్రం జన॑యన్త దే॒వాః|| ఉ॒పయా॑మగృహీ॒తోఽస్య॑గ్న॒యే
త్వా పై॒శ్వాన॒రాయ॑ ధృ॒వోఽసి॑ ధృ॒వక్షి॑తిర్మ॒వాణాం॑ ధృ॒వత॑మోఽచ్యు॒తానా॑మచ్యు॒తక్షి॑త్త॒మ
ఏ॒ష తే॒ యోని॒రగ్న॑యే త్వా పై॒శ్వాన॒రాయ॑||[౧౪]

మూ॒ర్ధానం॑ ప॒శ్చత్రి॒గ్ంశత్||1.4.13||

మ॒ధుశ్చ॑ మా॒ధవశ్చ॑ శు॒క్రశ్చ॑ శు॒చిశ్చ॑ న॒భశ్చ॑ న॒భస్య॑శ్చే॒షశ్చోర్జ॑శ్చ స॒హశ్చ॑ స॒హస్య॑శ్చ
తప॑శ్చ తప॒స్యశ్చో॑పయా॒మగృహీ॒తోఽసి॑ స॒గ్ంసర్వో॑ఽస్యగ్ంహస్త॒త్యాయ॑ త్వా||[౧౫]

మ॒ధుశ్చ॑ త్రి॒గ్ంశత్||1.4.14||

ఇ॒న్త్రాగ్ని॑ ఆ గ॒తగ్ం సు॒తం గీ॒ర్భిర్న॒భో వరే॑ణ్యమ్ అ॒స్య పా॒తం ధి॒యేషి॒తా||
ఉ॒పయా॑మగృహీ॒తోఽసీ॑న్త్రాగ్ని॒భ్యాం త్త్వి॒ష తే॒ యోని॒ర్నాన్త్రాగ్ని॒భ్యాం త్వా||[౧౬] ||1.4.15||

ఓ॒మాస॑శ్చర్షణీధృ॒తో విశ్వే॑ దే॒వాస॑ ఆ గ॒తా దా॒శ్వాగ్ంసో॑ దా॒శుషః॑ సు॒తమ్||

ఉపయామగృహీతోఽసి విశ్వేభ్యస్తా దేవేభ్య ఏష తే యోనిర్విశ్వేభ్యస్తా దేవేభ్యః॥[౧౭]
 ఇన్ద్రాగ్నీ ఓమాసో విగ్ంశతిర్విగ్ంశతిః ॥1.4.15-16॥

మరుత్వంతం వృషభం వావృధానమకవారిం దివ్యగ్ం శాసమిన్ద్రమ్ విశ్వాసాహమవసే
 నూతనాయోఽగ్రగ్ం సహోదామిహ తగ్ం హువేమ॥ ఉపయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయ త్వా
 మరుత్వత ఏష తే యోనిర్నిన్ద్రాయ త్వా మరుత్వతే॥[౧౮]
 మరుత్వన్తగ్ం షడ్విగ్ంశతిః॥1.4.17॥

ఇన్ద్ర మరుత్వ ఇహ పాహి సోమం యథా శార్యతే అపిబః సుతస్య తవ ప్రణీతీ తవ శూర
 శర్మన్నా వివాసన్తి కవయః సుయజ్ఞాః॥ ఉపయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయ త్వా మరుత్వత ఏష
 తే యోనిర్నిన్ద్రాయ త్వా మరుత్వతే॥[౧౯] ॥1.4.18॥

మరుత్వాగ్ం ఇన్ద్ర వృషభో రణాయ పిబా సోమమనుష్వధం మదాయ ఆ సిన్ధుస్య జఠరే
 మధ్వ ఊర్మిం త్వగ్ం రాజాఽసి ప్రదివః సుతానామ్॥ ఉపయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయ త్వా
 మరుత్వత ఏష తే యోనిర్నిన్ద్రాయ త్వా మరుత్వతే॥[౨౦]
 ఇన్ద్ర మరుత్వో మరుత్వానేకాన్ త్రిగ్ంశదేకాన్ త్రిగ్ంశతీ॥1.4.18-19॥

మహాగ్ం ఇన్ద్రో య ఓజసా పర్జన్యో వృష్టిమాగ్ం ఇవ స్తోమైర్వధస్య వావృధే॥
 ఉపయామగృహీతోఽసి మహేన్ద్రాయ త్విష తే యోనిర్మహేన్ద్రాయ త్వా॥[౨౧]
 మహానేకాన్ విగ్ంశతిః॥1.4.20॥

మహాగ్ం ఇన్ద్రో నృవదా చర్షణిప్రా ఉత ద్విబర్హా అమినః సహోభిః అస్మద్రియగ్వావృధే

వీ॒ర్యా॒యో॒కరుః పృ॒థుః సు॒కృ॒తః క॒ర్తు॒భి॒ర్భూ॒తః॥ ఉ॒ప॒యా॒మగృ॑హీతో॒ఽసి మ॒హే॒న్ద్రాయ॑
త్వే॒ష తే॒ యోని॑ర్మహే॒న్ద్రాయ॑ త్వా॥[౨౨]

మహా॑న్ద్రవత్షడ్విగ్ంశతిః॥1.4.21॥

క॒దా చ॒న స్త॒రీర॑సి నే॒న్ద్ర స॒శ్చసి దా॒శుషే॑ ఉ॒పోపే॑న్న మ॒ఘవ॑న్భూ॒య ఇ॒న్న తే దా॑నం
దే॒వస్య॑ పృ॒చ్యతే॑॥ ఉ॒ప॒యా॒మగృ॑హీతో॒ఽస్యాది॑త్యేభ్యస్తా॒త్వా॥ క॒దా చ॒న ప్ర॑ యు॒చ్ఛస్య॑భే ని
పా॒సి జ॒న్మనీ॑ తురీ॒యాక॑ది॒త్య స॒వనం॑ త ఇ॒న్ద్రియ॑మా తస్థా॒వమృ॑తం ది॒వి॥ య॒జ్ఞో
దే॒వానాం॑ ప్ర॒త్యేతి॑ సు॒మ్నమా॑ది॒త్యాసో భ॑వతా మృ॒డయ॑న్తః॥ ఆ వో॒కర్వా॑చీ
సు॒మతి॑ర్వృ॒త్యాద॒గ్ంహో॑శ్చి॒ద్యా వరి॑వో॒విత్త॑రా॒సత్॥ వి॒వస్వ॑ ఆది॒త్యేష తే॑ సోమ॒పీథ॑స్తే॒న
మ॒న్దస్వ॑ తే॒న తృ॑ప్య తృ॒ప్యాస్మ తే॑ వ॒యం త॑ర్ప॒యితా॑రో యా ది॒వ్యా వృ॑ష్టిస్త॒యా త్వా
శ్రీ॒ణామి॥[౨౩]

వస్వ॑ప్తవిగ్ంశతిశ్చ॥1.4.22॥

వా॒మమ॒ద్య స॑వి॒తర్వా॒మము శ్వా॑ ది॒పేది॑పే వా॒మమ॒స్మభ్య॑గ్ం సా॒వీః॥ వా॒మస్య॑ హి క్ష॒యస్య॑
దే॒వ భూ॑రే॒రయా॑ ధి॒యా వా॒మభా॑జః స్వా॒మ॥ ఉ॒ప॒యా॒మగృ॑హీతో॒ఽసి దే॒వాయ॑ త్వా
స॒విత్రే॑॥[౨౪]

వామం చతుర్విగ్ం శతిః॥1.4.23॥

అ॒దభే॑భిః స॒వితః॑ పా॒యుభి॒ష్ట్యగ్ం శి॒వేభి॑ర॒ద్య పరి॑ పా॒హి నో గ॑యమ్॥ హి॒రణ్య॑జి॒హ్వాః
సు॒వితా॑య న॒వ్యసే॑ రక్షా మా॒కిర్నో అ॒ఘశ॑గ్ంస ఈ॒శత॑॥ ఉ॒ప॒యా॒మగృ॑హీతో॒ఽసి దే॒వాయ॑
త్వా స॒విత్రే॑॥[౨౫]

అదభే॑భిస్త్రయోవిగ్ంశతిః॥1.4.24॥

హి॑రణ్య॑పా॒ణి॒మూ॒తయే॑ స॒వి॒తార॑ము॒ప హ్వా॑యే॒| స చే॑తా దే॒వతా॑ ప॒దమ్॑॥
ఉ॒పయా॑మగృహీ॒తోఽసి॑ దే॒వాయ॑ త్వా స॒వి॒త్రే॑॥[౨౬]
హి॑రణ్య॑పా॒ణిం చతు॑ర్దశ॑॥1.4.25॥

సు॒శర్మా॑ఽసి సుప్ర॑తిష్ఠా॒నో బృ॑హదు॒క్షీ నమ॑ ఏ॒ష తే॒ యోని॑ర్విశ్వే॒భ్యస్తా॑ దే॒వేభ్యః॑॥[౨౭]
సు॒శర్మ॑ ద్వాద॑శ॑॥1.4.26॥

బృ॑హ॒స్పతి॑సు॒తస్య॑ త ఇ॒న్దో ఇ॒న్ద్రియా॑వ॒తః ప॒తీవ॑న్తం గ్ర॒హం గృ॑హ్ణా॒మ్యగ్నా॑ ౩ ఇ ప॒తీవా॑ ౩
స్స॒జూర్దే॑వేన త్వ॒ష్టా సో॑మం పి॒బ స్వా॑హా॑॥[౨౮]
బృ॑హ॒స్పతి॑సు॒తస్య॑ ప॒ంచద॑శ॑॥1.4.27॥

హ॒రిర॑సి హ॒రియో॑జ॒నో హ॒ర్యోః స్థా॒తా వజ్ర॑స్య భ॒ర్తా పృ॑శ్నేః ప్రి॒తా తస్య॑ తే దే॒వ
సోమే॑ష్టయ॒జుషః॑ స్తు॒తస్తో॑మస్య శస్తో॒క్థస్య॑ హ॒రివ॑న్తం గ్ర॒హం గృ॑హ్ణా॒మి హ॒రిః స్థ
హ॒ర్యోర్ధా॒నాః సహ॑ సో॒మా ఇ॒న్ద్రాయ॑ స్వా॑హా॑॥[౨౯]
హ॒రిర॑సి ప॒ణ్డిగ్ంశ॑తిః॑॥1.4.28॥

అ॒గ్న ఆ॒యాగ్ంషి॑ ప॒వస॑ ఆ సు॒వోర్జ్మి॑షం చ నః॑ ఆ॒రే బా॑ధస్వ దు॒చ్ఛనా॑మ్॥
ఉ॒పయా॑మగృహీ॒తోఽస్య॑గ్నయే॒ త్వా తే॑జస్వ॒త ఏ॒ష తే॒ యోని॑రగ్నయే॒ త్వా తే॑జస్వ॒తే॑॥[౩౦]
అ॒గ్న ఆ॒యాగ్ంషి॑ త్ర॒యోవి॑గ్ంశ॑తిః॑॥1.4.29॥

ఉ॒త్తిష్ఠ॑న్వో॒జసా॑ స॒హ పీ॒త్వా శి॒ప్రే అ॑వేపయః॑ సోమ॑మిన్ద్ర చ॒మూ సు॒తమ్॑॥

ఉ॒ప॒యా॒మగృ॑హీ॒తోఽ॒సి॒న్త్రా॒య త్వో॑జ॒స్వత॑ ఏ॒ష తే॑ యోని॒రిన్త్రా॒య త్వో॑జ॒స్వతే॑||[30]
ఉత్తి॒ష్ఠన్వే॑క॒విగ్ం॑శతిః||1.4.30||

త॒రణి॑ర్వి॒శ్వద॑ర్శతో జ్యోతి॒ష్కు॑ద॒సి సూ॒ర్యః| వి॒శ్వమా॑ భా॒సి రో॒చనమ్॑||
ఉ॒ప॒యా॒మగృ॑హీ॒తోఽ॒సి సూ॒ర్యాయ॑ త్వా భ్రా॒జస్వత॑ ఏ॒ష తే॑ యోనిః సూ॒ర్యాయ॑ త్వా
భ్రా॒జస్వతే॑||[31]
త॒రణి॑ర్విగ్ం॑శతిః||1.4.31||

ఆ ప్రి॒యస్వ॑ మది॒న్తమ॑ సో॒మ వి॒శ్వాభి॑రూతి॒భిః| భ॒వా నః॑ సప్ర॒థస్త॑మః||[32]
ఆ ప్రి॒యస్వ॑ నవ||1.4.32||

ఈ॒యుష్టే॑ యే పూ॒ర్వత॑రా॒మప॑శ్యన్ వృ॒చ్ఛన్తీ॑ము॒షసం॑ మ॒ర్త్యాసః॑| అ॒స్మాభి॑రూ ను
ప్ర॒తిచ॑క్ష్యఽభూ॒దో తే॑ యన్తి॒యే అ॒పరీ॑ష ప॒శ్యాన్||[33]
ఈ॒యురే॒కాన్ విగ్ం॑శతిః||1.4.33||

జ్యోతి॒ష్మతీం॑ త్వా సా॒దయా॑మి జ్యోతి॒ష్కుతం॑ త్వా సా॒దయా॑మి జ్యోతి॒ర్విదం॑ త్వా
సా॒దయా॑మి భా॒స్వతీం॑ త్వా సా॒దయా॑మి జ్వల॒న్తీం త్వా సా॒దయా॑మి మ॒ల్మలా॒భవ॑న్తీం త్వా
సా॒దయా॑మి దీ॒ప్యమా॑నాం త్వా సా॒దయా॑మి రో॒చమా॑నాం త్వా సా॒దయా॑మ్య॒జస్రాం॑ త్వా
సా॒దయా॑మి బృ॒హజ్యోతి॑షం త్వా సా॒దయా॑మి బో॒ధయ॑న్తీం త్వా సా॒దయా॑మి జాగ్ర॒తీం
త్వా సా॒దయా॑మి||[34]
జ్యోతి॒ష్మతీగ్ం॑ పట్తి॒గ్ంశత్||1.4.34||

ప్ర॒యా॒సా॒య స్వా॑హాఽయా॒సా॒య స్వా॑హా వి॒యా॒సా॒య స్వా॑హా సం॒యా॒సా॒య
 స్వా॑హా ద్వా॒సా॒య స్వా॑హా వయా॒సా॒య స్వా॑హా శుచే॑ స్వా॑హా శో॒కా॒య స్వా॑హా తప్య॑త్వై
 స్వా॑హా తపతే॑ స్వా॑హా బ్ర॒హ్మ॒హత్యా॑యై స్వా॑హా సర్వ॑స్మై స్వా॑హా॥[3౬]

ప్ర॒యా॒సా॒య చతుర్వి॑గ్ శతిః॥1.4.35॥

చి॒త్త॒గ్ం సం॑తాసేన॑ భ॒వం య॒క్నా రు॒ద్రం తని॑మ్నా పశు॑పతిగ్ం సూ॒లహృ॑దయేనాగ్నిగ్ం
 హృ॑దయేన రు॒ద్రం లో॒హితే॑న శ॒ర్వం మత॑స్నాభ్యాం మహా॑దేవమ॒ంతః పా॑ర్శ్వేనౌషి॒ష్ఠహ॑నగ్ం
 శి॒ఙ్గీని॑కోశ్యాభ్యామ్॥[3౭]

చి॒త్త॒మష్టా॑దశ॥1.4.36॥

ఆ తి॑ష్ఠ వృ॒త్రహ॑న్తథం యు॒క్తా తే బ్ర॒హ్మ॒ణా హ॑రీ॥ అ॒ర్వాచీ॑నగ్ం సు తే మనో॑ గ్రా॒వా
 కృ॑ణోతు వగ్నునా॥ ఉపయామగృహీతోఽసీ॒న్ద్రాయ॑ త్వా పో॒డశి॑న ఏ॒ష తే యోని॑రిన్ద్రాయ
 త్వా పో॒డశి॑నే॥[3౮]

ఆ తి॑ష్ఠ షడ్వి॑గ్ శతిః॥1.4.37॥

ఇ॒న్త్రమి॑ద్ధరీ వహతోఽప్రతి॑ధృష్టశవసమృషీ॒ణాం చ స్తు॑తీరుప॑ య॒జ్ఞం చ మా॑నుషా॒ణామ్॥
 ఉపయామగృహీతోఽసీ॒న్ద్రాయ॑ త్వా పో॒డశి॑న ఏ॒ష తే యోని॑రిన్ద్రాయ త్వా పో॒డశి॑నే॥[౩౯]

ఇ॒న్త్రమి॑త్రయోవి॒గ్ శతిః॥1.4.38॥

అసా॑వి సోమ॑ ఇ॒న్త్ర తే శవి॑ష్ఠ ధృష్ణ॑వా గహి॑॥ ఆ త్వా పృ॑ణక్తిన్త్రియగ్ం ర॒జః సూ॒ర్యం న
 ర॒శ్మిభిః॥ ఉపయామగృహీతోఽసీ॒న్ద్రాయ॑ త్వా పో॒డశి॑న ఏ॒ష తే యోని॑రిన్ద్రాయ త్వా
 పో॒డశి॑నే॥[౪౦]

అసావి సప్తవిగ్ంశతిః॥1.4.39॥

సర్వస్య ప్రతిశీవరీ భూమిస్తోపస్థ ఆఽధితః స్తోనాఽస్మై సుషదా భవ యచ్ఛాఽస్మై శర్మ
సప్రథాః॥ ఉపయామగృహీతోఽసీన్త్రాయ త్వా పోడశిన ఏష తే యోనిరిన్త్రాయ త్వా
పోడశినే॥[౪౦] ॥1.4.40॥

మహాగ్ం ఇన్తో వజ్రబాహుః పోడశీ శర్మ యచ్ఛతు స్వస్తి నో మఘవా కరోతు హన్తు
పాప్మానం యోఽస్మాన్ద్విష్టి॥ ఉపయామగృహీతోఽసీన్త్రాయ త్వా పోడశిన ఏష తే
యోనిరిన్త్రాయ త్వా పోడశినే॥[౪౧]

సర్వస్య మహాస్థ్విగ్ంశతిష్ఠ్విగ్ంశతిః ॥1.4.40-41॥

సజోషా ఇన్త్ర సగణో మరుద్భిః సోమం పిబ వృత్రహఞ్శార విద్వాన్ జహి శత్రూగ్ంరప
మృధో నుదస్వాఽథాఽభయం కృణుహి విశ్వతో నః॥ ఉపయామగృహీతోఽసీన్త్రాయ త్వా
పోడశిన ఏష తే యోనిరిన్త్రాయ త్వా పోడశినే॥[౪౩]

సజోషాస్త్రీగ్ంశత్॥1.4.42॥

ఉదు త్యం జాతవేదసం దేవం వహన్తి కేతవః దృశీ విశ్వాయ సూర్యమ్॥ చిత్రం
దేవానాముదగాదనీకం చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్యాఽగ్నీః ఆఽప్రా ద్యావాపృథివీ అన్తరిక్షగ్ం
సూర్య ఆత్మా జగతస్తస్థుషశ్చ॥ అగ్నే నయ సుపథా రాయే అస్మాన్ విశ్వాని దేవ
వయునాని విద్వాన్ యుయోధ్యస్మజ్జహురాణమేనో భూయిష్ఠాం తే నమఉక్తిం విధేమ॥
దివం గచ్ఛ సువః పత రూపేణ [౪౪] వో రూపమభ్యైమి వయసా వయః తుథో వో
విశ్వవేదా వి భజతు వర్షిష్ఠే అధి నాకే॥ ఏతత్తే అగ్నే రాధ ఐతి సోమచ్యుతం తన్మిత్రస్య

పథా న॒య॒ర్త॒స్య పథా ప్రి॑త చ॒న్త॒దక్షి॑ణా య॒జ్ఞస్య॑ పథా సు॒వితా న॒యన్తీ॑ర్ బ్రా॒హ్మ॒ణమ॒ద్య
రాధ్యా॑స॒మృషి॑మార్షే॒యం పి॒తృమ॑న్తం పై॒తృమ॑త్యగ్ం సు॒ధాతు॑దక్షిణం వి సు॒వః ప॒శ్య
వ్యన్త॑రిక్షం య॒తస్య॑ స॒దస్యై॑ర॒స్మద్దా॒త్రా దే॒వత్రా గ॑చ్ఛత మ॒ధుమ॑తీః ప్ర॒దాతా॑ర॒మా
వి॒శతా॑న॒వహా॑యా॒స్మాన్ దే॒వయా॑నేన పథే॒త సు॒కృతాం॑ లోకే సీ॒దత తన్నః॑ సగ్గ్స్సృ॒తమ్॥

[౪౫]

రూ॒పేణ॑ స॒దస్యై॑ర॒ష్టాద॑శ చ॥1.4.43॥

ధాతా రా॒తిః స॒వితే॑దం జు॒షన్తాం ప్ర॒జాప॑తిర్నిధి॒పతి॑ర్నో అ॒గ్నిః త్వష్టా॑ వి॒ష్ణుః ప్ర॒జయా॑ సగ్ం
రరా॒ణో య॒జమా॑నాయ ద్ర॒విణం ద॒ధాతు॑॥ సమి॒న్త్రణో మ॑నసా నేషి గో॒భిః సగ్ం
సూరి॑భిర్మ॒ఘవ॑న్త సగ్ం స్వ॒స్త్వా స॒ం బ్ర॒హ్మ॒ణా దే॒వకృ॑తం యద॒స్తి స॒ం దే॒వానా॑గ్ం సు॒మత్యా
య॒జ్ఞయా॑నామ్॥ స॒ం వర్చ॑సా ప॒యసా॑ స॒ం తనూ॑భిరగ॒న్మహి॑ మనసా సగ్ం శి॒వేన॑ త్వష్టా
నో అ॒త్రవ రి॑వః కృ॒ణో- [౪౬] త్వను॑ మార్ఘ్య తనువో యద్వి॒లిష్టమ్॑॥ యద॒ద్య త్వా
ప్ర॒యతి॑ య॒జ్ఞే అ॒స్మిన్నగ్నే॑ హోతా॒రమ॑వృణీమహి॒హా బు॒ధగ॑యాడృధగుతా॒శమి॑ష్టాః
ప్ర॒జానన్ య॒జ్ఞము॑ప యాహి వి॒ద్వాన్॑॥ స్వ॒గా వో దే॒వాః స॒దన॑మకర్మ య ఆ॒జగ్మ
స॒వనే॑దం జు॒షాణాః॑ జక్షి॒వాగ్ంసః ప॒పివా॑గ్ంసశ్చ విశ్వే॒స్మి ధ॑త్త వస॒వో వసూ॑ని॥
యానా॑న॒వహ ఉ॑శతో దే॒వ దే॒వాన్తాన్ [౪౭] ప్రి॒య స్వే అ॒గ్నే స॒దస్మే॑ వహమానా భర॒మాణా
హ॒వీగ్ంషి వ॑సుం ఘ॒ర్మం ది॒వమా తి॑ష్ఠతా॒ను॥ య॒జ్ఞ య॒జ్ఞం గ॑చ్ఛ య॒జ్ఞప॑తిం గచ్ఛ
స్వాం యోనిం గచ్ఛ స్వా॒హైష తే॑ య॒జ్ఞో య॒జ్ఞప॑తే సహ॒సూక్త॑వాకః సు॒వీరః స్వా॒హా దే॒వా
గాతు॑విదో గాతుం వి॒త్త్వా గాతు॑మిత మనస॒స్పత ఇ॒మం నో దే॒వ దే॒వేషు॑ య॒జ్ఞగ్ం స్వా॒హా
వాచి స్వా॒హా వాతే॑ ధా ॥[౪౮]

కృ॒ణోతు॑ తాన॒ష్టాచ॑త్వారిగ్ంశచ్చ॥1.4.44॥

ఉ॒రుగ్ం హి॑ రా॒జా వ॑రు॒ణశ్చ॑కార॒ సూ॒ర్యా॒య ప॑న్థామ॒న్వేత॑వా ఉ॒| అ॒పదే॑ పా॒దా
ప్ర॒తిధా॑తవే॒కరు॑తా॒పవ॑క్తా హృ॒దయా॑విధశ్చిత్|| శ॒తం తే॑ రా॒జన్బి॑షజః స॒హస్ర॑ము॒ర్వీ
గ॒మ్భీరా సు॑మ॒తిష్ఠే॑ అ॒స్తు| బా॑ధస్వ ద్వే॒షో ని॑ర్ఙు॒తిం ప॑రా॒హైః కృ॒తం చి॑దే॒నః ప్ర॑
ము॒ముగ్ధ్య॑స్మత్|| అ॒భిష్ఠి॑తో వ॒రుణ॑స్య పా॒శోఽగ్నే॑రనీ॒కమ॑ప ఆ వి॒వేశ॑| అ॒పాం
న॒పాత్ప్ర॑తిరక్ష॒న్నసు॑ర్యం ద॒మేద॑మే [౪౯] స॒మిధం॑ య॒క్ష్యగ్నే॑| ప్ర॒తి తే॑ జి॒హ్వో
ఘృ॒తము॑చ్ఛ॒రణ్యే॑థ॒సము॑ద్రే తే హృ॒దయా॑మ॒ప్స్వంతః॑| సం త్వా వి॒శన్తో॑షధీ॒రుతా॑పా
య॒జ్ఞస్య॑ త్వా య॒జ్ఞప॑తే హ॒విర్భి॑| సూ॒క్తవా॑కే న॒మోవా॑కే వి॒ధేమా॑వభృ॒థ ని చ॑జ్ఞా॒ణ
ని॒చేరు॑రసి ని చ॒జ్ఞాణా॑వ దే॒వైర్దే॒వకృ॑తమే॒నోఽయా॑డవ మ॒ర్త్యైర్మర్త్య॑కృతము॒రోరా నో
దే॒వ రి॒షస్సా॑హి సు॒మిత్రా న ఆ॒ప ఓ॒షధ॑యః [౫౦] స॒న్తు దు॒ర్మిత్రా॑స్తస్మై
భూ॒యాసు॑ర్యోఽస్మా॒న్ద్విష్టి॑ యం చ వ॒యం ద్వి॒ష్మో దే॒వీరా॑ప ఏ॒ష వో గ॑ర్భ॒స్తం వః
సు॒ప్రీత॑గ్ం సుభృ॒తమ॑కర్మ దే॒వేషు॑ నః సుకృ॒తో బ్రా॒తాత్ప్ర॑తియుతో వ॒రుణ॑స్య పా॒శః
ప్ర॒త్యస్తో॑ వ॒రుణ॑స్య పా॒శ ఏ॒ధోఽస్యే॑ధిషీ॒మహి॑ స॒మిద॑సి తే॒జోఽసి॑ తే॒జో మ॒యి ధే॑హ్యపో
అ॒న్వచా॑రిషగ్ం ర॒సేన॑ స॒మస్ప॑క్షృహి| ప॒యస్వా॑గ్ం అ॒గ్న ఆ॒గమం॑ తం మా స॒గ్ం సృ॑జ
వ॒ర్చసా॑[౫౦]

ద॒మేద॑మ ఓ॒షధ॑య ఆ వట్స॑||1.4.45||

య॒స్త్యా హృ॑దా కీ॒రిణా॑ మ॒న్యమా॑నోఽమ॒ర్త్యం మ॒ర్త్యో జో॑హవీ॒మి| జా॑తవేదో య॒శో
అ॒స్మాసు॑ ధే॒హి ప్ర॑జాభిరగ్నే అమృత॒త్వమ॑శ్యామ్|| య॒స్మై త్వ॑గ్ం సుకృ॒తే జా॑తవేద ఉ
లో॒కమ॑గ్నే కృ॒ణవః॑ స్యో॒నమ్| అ॒శ్విన॑గ్ం స పు॒త్రిణం॑ వీ॒రవ॑న్తం గో॒మన్త॑గ్ం ర॒యిం న॑శతే
స్వ॒స్తి|| త్వే సు॑ పు॒త్ర శ॒వసో॑ఽవృ॒త్రన్ కా॑మ కాత॒యః| న త్వా॑మిన్త్రా॒తి రి॑చ్యతే|| ఉ॒క్థఉ॒క్థే
సోమ॑ ఇ॒న్త్రం మ॑మాద నీ॒థేనీ॑థే మ॒ఘవా॑నగ్ం [౫౧] సుతా॒సః| యదీ॑గ్ం స॒బాధః॑ పిత॒రం న
పు॒త్రాః స॒మాన॑దక్షా అ॒వసే॑ హ॒వన్తి॑|| అ॒గ్నే ర॒సేన॑ తే॒జసా॑ జాతవేదో వి రో॒చసే॑|

రక్షోహః॑మీ॒వచా॑త॒నః॥ అ॒పో అ॒న్వచారి॑షగ్ం ర॒సేన॑ స॒మసృ॑క్ష॒మహి॑ ప॒యస్వాగ్ం॑ అ॒గ్న
 ఆ॒గమం॑ తం మా సగ్ం సృ॒జ వర్చ॑సా॥ వసు॒ర్వసు॑పతిర్ హి॒కమ॑స్యగ్నీ వి॒భావ॑సుః॥ స్యామ
 తే సు॒మతా॑వపి॥ త్వామగ్నీ॑ వసు॒పతిం॑ వసూ॒నామ॑భి ప్ర మ॒న్థే [౩౩] అ॒ధ్వరే॑షు రాజన్మి॒
 త్వయా॑ వా॒జం వా॒జయ॑న్తో జయే॒మాభి॑ ష్యామ పృథు॒నీర్మర్త్యా॑నామ్॥ త్వామగ్నీ॑
 వా॒జసా॑త॒మం విప్రా॑ వర్ధ॒న్తి సు॑ష్టుతమ్॥ స నో రా॒స్వ సు॑వీర్యమ్॥ అ॒యం నో అ॒గ్నిర్వరి॑వః
 కృ॒ణోత్వ॑యం మృ॒ధః పు॒ర ఏతు॑ ప్ర॒భిన్ద॑న్మి॒ అయగ్ం॑ శత్రూ॒జ్ఞయ॑తు జర్హ॒షాణో॑యం
 వా॒జం జ॒యతు॑ వా॒జసా॑తౌ॥ అ॒గ్నినా॑గ్నిః స॒మిధ్య॑తే క॒వి-ర్నృ॑హ॒పతి॑-ర్యు॒వా
 హ॒వ్యవా॑డ్జు॒హ్వోస్యః॑॥ త్వగ్ం హ్యగ్నీ॑ అ॒గ్నినా॑ విప్రో విప్రే॒ణ స॒న్ధతా॑ సఖా సఖ్యా స॒మిధ్య॑సే॥
 ఉదగ్నీ॑ శుచ॒యస్త॒వ వి జ్యోతి॑షా॥[౩౪]

మ॒ఘవా॑నం మ॒న్థే హ్యగ్నీ॑ చతు॒ర్దశః॥1.4.46॥

వా॒చః ప్రా॑ణాయ త్వా॒ ఉప॑యామ గృ॒హీతో॑స్యపా॒నాయ॑ త్వా॒ ఆ వాయో॑ వాయవే స॒జోషా॑భ్యాం త్వా॒ అయ॑మృతాయు॒భ్యాం
 త్వా॒ యా వా॑మ॒భ్యభ్యాం॑ మాధ్వే॒భ్యాం త్వా॒ ప్రాత॑ర్యు॒జావ॑భ్యభ్యాం త్వా అ॒యం వే॒నశ్శ॑ణ్డాయ త్వే॒ష తే యోని॑ర్వీర॒తాం పా॑హి
 తం మ॒ర్యా॒య త్వే॒ష తే యోనిః॑ ప్ర॒జాః పా॑హి యే దే॒వాస్త్రీ॒శదా॑గ్ర॒యణో॑సి విశ్వే॒భ్యస్తా॒ దేవే॑భ్యః॒ ఉప॑యామ
 గృ॒హీతో॑సీ॒న్త్రాయ॑ త్వో॒క్తాయు॑వే॒ మూర్ధా॑నమగ్నయే త్వా వైశ్వా॒నరాయ॑ మధుశ్చ సగ్ం సర్వో॑సి ఇ॒న్త్రాగ్ని॑ ఇ॒న్త్రాగ్ని॑భ్యాం త్వా
 ఓ॒మాసో॑ విశ్వే॒భ్యస్తా॒ దేవే॑భ్యః॒ మరు॑త్వ॒న్తం త్రీ॑ణీ॒న్త్రాయ॑ త్వా మరు॒త్వతే॑ మహా॒న్దేవే॑ మహే॒న్త్రాయ॑ త్వా
 క॒దాచ॑నాదిత్యే॒భ్యస్తా॒ కదా॑ చన స్త్రీ॒ర్వివ॑స్వ ఆదిత్య॑ ఇ॒న్త్రగ్ం॑ శుచి॒రపః॑ వామం త్రీ॒న్దేవాయ॑ త్వా స॒విత్రే॑
 సు॒శమా॑ర్విశ్వే॒భ్యస్తా॒ దేవే॑భ్యః॒ బృ॒హస్ప॑తిస్త॒వ్షాస్త్రా॑ సోమం పి॒బ స్వా॑హా హరి॒రసి స॒హ సో॑మా ఇ॒న్త్రాయ॑ స్వా॒హా అ॒గ్న
 ఆ॒యాగ్ం పృ॒గ్నయే॑ త్వా తే॒జస్వ॑తే ఉ॒త్తిష్ఠ॑న్మి॒న్త్రాయ॑ త్వో॒జస్వ॑తే తర॒ణి॑స్సూ॒ర్యాయ॑ త్వా భూ॒జస్వ॑తే ఆ తి॒ష్ఠాద్భ్యా॑ష్షడ్రా॒య
 త్వా షో॒డశి॑నే ఉ॒దు త్యం చి॒త్రమ్ అ॒గ్నేన॑య ది॒వం గ॒చ్ఛ ఉ॒రుమా॑యుష్టే యద్దే॒వా ము॑ముగ్ని॒ అగ్నా॑ వి॒ష్ణు ము॑ముక్తమ్
 పరా వై ప॒జ్జగ్మః॑ దే॒వా వై యే దే॒వాః ప॒జ్జగ్మః॑ పరా వై స॒వాచమ్॑ దే॒వాసు॑రాః కార్యమ్ భూ॒మిర్వృ॑తృ॒ష్టాన్
 ప్ర॒జాప॑తిర్వృ॒క్షధ్య॑న్ భూ॒మిరా॑దిత్యా వై అ॒గ్ని హో॑త్ర॒మాదిత్యో॑ వై భూ॒మిర్లక్ష్మ॑స॒సృలే॑క॒స్సలే॑కః॒ విష్ణో॑రు॒దుత్త॑మమ్ అన్న॒పతే॑
 పు॒నస్తా॑దిత్యా॒ యస్తా॑ సు॒ష్టుతమ్॑ త్వమగ్నీ॑ సు॒ష్టుతి॑మ్ యస్తా॑ విరో॒చసే॑ త్వమగ్నీ॑ వి చ॒రష॑ణే॥

ఆ దదే యే దేవా మహానుత్తిష్ఠస్సర్వస్య సన్తుదుర్మిత్రాశ్చతుఃపఞ్చశత్||54||
ఆ దదే తవ వి జ్యోతిషా||

॥ఇతి ప్రథమకాండో చతుర్థః ప్రశ్నః॥